

MØTEREFERAT

Tilstede:	Se vedlagt deltakerliste.
Emne:	Møte i Nasjonalbibliotekets strategiske råd
Dato:	23. oktober 2018
Til:	Medlemmer i strategisk råd

Bibliotekstrategien 2015-2018

Strategiperioden for Nasjonal bibliotekstrategi er snart over og det skal gjennomføres en evaluering av strategien i løpet av siste del av 2018. Det er besluttet at strategien skal følges opp av ny strategi for årene 2020-2023. NB ga en oppsummering av status på hovedpunktene i den nåværende strategien.

Område 1. Nasjonalbibliotekets rolle som utvikler

Strategien har fungert godt fordi den har vært konkret i beskrivelsen av tiltak og Nasjonalbibliotekets oppgaver som utvikler. Den har vært styrende for Nasjonalbibliotekets arbeid og gitt en klar retning for utvikling av bibliotekene.

Område 2. Bibliotekutvikling med prosjekt- og utviklingsmidler

I løpet av strategiperioden har bibliotekene blitt videreutviklet som arene for formidling, offentlig samtale og debatt. Dette har gitt resultater i form av en positiv utvikling i besøkstall og antall arrangement. Arenautviklingen har bidratt til at flere bibliotek har fått status som kulturhus. Bokår2019 vil være en videreføring av denne utviklingen av bibliotekene som arena.

Område 3. Digitalt innhold m.m.

En *modell for kjøp av e-bøker* kom på plass i 2017 etter samtaler mellom Nasjonalbiblioteket og Forleggerforeningen. I 2018 fikk nasjonalbiblioteket i oppdrag å forhandle frem en avtale for salg av *e-lydbøker* også. Det ble i oktober 2018 lagt frem et forslag til modell, men forslaget ble avvist av forleggerne. Forleggerforeningen og Nasjonalbiblioteket skal derfor fortsette samtalene om modell for salg av e-lydbøker til bibliotek.

Nasjonalbiblioteket har tre hovedprinsipper når de går inn i samtaler om e-lydbøker:

- Lydbøkene skal ikke forsvinne fra bibliotekene
- Alle som har rett på lydbøker skal få et tilbud om dette gjennom NLB, slik at denne avtalen skal gjelde tilbud om e-lydbøker gjennom bibliotek for andre enn NLBs målgruppe
- E-lydbøker kan bli en belastning for bibliotekenes økonomi. Derfor må man finne muligheter for hvordan bibliotekene kan sette begrensninger for bruk av e-lydbøker dersom det skulle vise seg nødvendig

Den nye forskriften til pliktavleveringsloven gir tilgang til pliktavlevert materiale, både i UH-bibliotek og folkebibliotek. Det vil bli tilgjengeliggjort fire lisenser i UH-bibliotek og to lisenser i

folkebibliotek. Fra UH-sektoren har man allerede tilgang til alt som er digitalisert (med enkelte unntak, bl.a. enkelte medisinske fotografier), og det jobbes med å gi samme tilgang fra folkebibliotek. Tilgangen gjennom folkebibliotek innebærer i praksis en demokratisering av tilgang til vitenskapelig materiale, i det man nå får tilgang uavhengig av hvor i landet man bor.

Område 4. Felles infrastruktur

Bibliotekstrategien plasserte ansvaret for infrastruktur hos Nasjonalbiblioteket på en annen måte enn tidligere, og har gjennom dette også utviklet Nasjonalbiblioteket som virksomhet.

Autoritetsregister for forfatter er allerede klart, men autoritetsregister for verk vil ikke bli ferdigstilt i løpet av strategiperioden. Til nå har arbeidet med å utvikle et autoritetsregister for verk vært satt ut til en ekstern utvikler, men dette arbeidet vil nå bli overtatt av Nasjonalbiblioteket og utvikles internt. Det er en målsetting at det gjenstående autoritetsregisteret vil stå klart ved utgangen av 2019.

Fra inngangen av 2017 har Nasjonalbiblioteket levert gratis *metadata* til bibliotekene gjennom Bokbasen. Avtalen med Bokbasen avsluttes etter 2019. På sikt ønsker Nasjonalbiblioteket selv å levere metadata.

Biblioteksøk er ferdigstilt og klart til å bli tatt i bruk, med unntak av i Oslo. Tjenesten vil videreutvikles når også Oslo innlemmes i ordningen.

Resterende tiltak under felles infrastruktur vil bli utført i løpet av strategiperioden.

Rådets vurdering av bibliotekstrategien

NB ba om rådets syn på hvilken effekt den nasjonale bibliotekstrategien har hatt for bibliotekene.

Rådet opplever at kombinasjonen av endringen av bibliotekloven, strategien og innsats fra bibliotekene har endret hvordan vi ser på bibliotekene. Bibliotekene har blitt noe mer enn de tidligere har vært. Man har endret befolkningens oppfatning og forventninger til bibliotekene og skapt en ny stolthet blant bibliotekansatte. Arenamidler har gitt bibliotekene mulighet til å eksperimentere og finne en egen identitet. Felles infrastruktur og depotbiblioteket gjør at folkebibliotek kan kutte i eget magasin og frigjør ressurser i bibliotekene. Strategien har vært et håndfast redskap for bibliotekledere og skapt økt bevissthet og fokus blant bibliotekene.

Strategien har ført til økt synlighet også blant lokalpolitikere. Kommunene tar eierskap til biblioteket på en annen måte enn tidligere. Biblioteket løser flere funksjoner for innbyggerne og fyller tomrom i lokalsamfunnet etter andre virksomheter som blir lagt ned. Bibliotekansatte bistår brukerne både som veiledere og med praktisk hjelp.

Pliktavleveringsforskriften har stor betydning og bygger bro mellom UH-bibliotek og folkebibliotek. Den gir en ny bredde i materiale man får tilgang til. Samtidig utfordrer det bibliotekene i hvordan man skal ta i bruk det tilgjengelige materialet og formidle det til brukerne.

Strategien har endret NBs rolle i sektoren. NB har blitt en mer tilstedeværende ressurs for bibliotekene, og strategien har styrket forholdet mellom folkebibliotekene og NB. Det er en mye tydeligere og mer direkte kommunikasjon nå, og man har fått tydeliggjort den statlige rollen i biblioteksektoren. NB fikk ros fra rådet for hvordan NB selv har utviklet seg som arena og bibliotek på samme måte som folkebibliotekene har gjort gjennom strategiperioden.

Ny bibliotekstrategi 2020-2023

NB ga en kort orientering om arbeidet med den nye bibliotekstrategien. Den nye strategien skal legges frem rundt sommeren 2019. Mens den nåværende strategien i hovedsak har tatt for seg folkebibliotek, er det kommet frem ønske om at den nye strategien skal favne hele biblioteksektoren.

Strategien vil bygge videre på viktige elementer i den nåværende strategien:

- Nasjonal infrastruktur må videreutvikles og NB må sitte tettere på flere av funksjonene som utvikles fremfor å bruke underleverandører
- Midler til arenautvikling bør videreføres i den nye strategien
- Nasjonalbiblioteket skal jobbe videre med en avtale for kjøp av e-lydbøker

Evaluering av bibliotekstrategien 2015-2018

Evalueringen av bibliotekstrategien 2015-2018 gjennomføres av Advicia. Jan Fredrik Rasmussen fra Advicia deltok i møtet med strategisk råd for å informere om arbeidet med evalueringen og for å få innspill fra rådet. Evalueringen vil bli presentert for rådet på neste rådsmøte. Dette vil finne sted våren 2019.

Jannicke C. Wold Rød
05.11.2018

Vedlegg: Deltakerliste